

PODSUMOWANIE NIEWIĄZĄCEGO BADANIA RYNKU DLA NOWYCH ZDOLNOŚCI PRZESYŁOWYCH GIPL

Informacje ogólne

Ponad sześćdziesięciu uczestników wyraziło zainteresowanie niewiązącym badaniem rynku. Po konsultacjach i zorganizowanym webinarium dziewięć podmiotów przedstawiło swoje opinie na temat realizacji projektu. GAZ-SYSTEM S.A. i AB Amber Grid dziękują wszystkim uczestnikom rynku i interesariuszom za udział w badaniu oraz poświęcony czas i wysiłek włożony w udzielenie odpowiedzi na poruszane tematy. Ten cenny wkład będzie bardzo pomocny dla obu operatorów w dalszych pracach nad projektowaniem zasad dostępu do GIPL oraz dialogu z krajowymi organami regulacyjnymi. Bardziej szczegółowe propozycje zostaną przekazane do konsultacji z rynkiem po ich przygotowaniu.

PODSUMOWANIE ODPOWIEDZI:

Jeśli Pana/Pani firma jest użytkownikiem sieci (lub rozważa zostanie nim), proszę określić:	a) Na ile prawdopodobne jest, że skorzysta z punktu połączenia międzysystemowego GIPL Uczestnicy rynku wyrazili wspólnie duże zainteresowanie wykorzystaniem przepustowości GIPL.
	b) Powody przemawiające za korzystaniem z punktu połączenia międzysystemowego GIPL i potencjalne przypadki, kiedy przewiduje Pan/Pani korzystanie z niego Większość respondentów wskazała, że może wykorzystywać GIPL do przesyłu gazu w obu kierunkach. Głównymi motywami stojącymi za wykorzystywaniem punktów wejścia/wyjścia do/z GIPL (GIPL IP) były: możliwość negocjowania lepszych warunków dostaw gazu ziemnego, arbitraż cenowy, możliwości rozwoju biznesu lub, w rzadkich przypadkach, zarządzanie sytuacją kryzysową.

Taryfy

Jaki jest Pana/Pani pogląd na temat rabatów w ramach taryf przesyłowych GIPL: czy uważa Pan/Pani, że jest ich zastosowanie jest celowe?

Respondenci opowiadali się za rabatami taryfowymi na GIPL IP, argumentując, że zwiększyłoby to konkurencyjność uczestników rynku z wszystkich stref handlowych, promowałoby wykorzystanie punktów wejścia/wyjścia i stworzyłoby presję na obniżenie cen gazu na rynkach w Polsce i na rynkach krajów bałtyckich. Niektórzy respondenci wyrażają pogląd, że rabaty powinny być naliczane w taki sposób, aby taryfy w obu kierunkach przesyłu poprzez GIPL IP były równe, tworząc w ten sposób równe warunki wymiany handlowej dla użytkowników z Polski i krajów bałtyckich.

Jaki poziom rabatów uważa Pan/Pani za najbardziej skuteczny?

Dominującą opinią wyrażoną przez Respondentów jest, że im większy rabat, tym może generować większe zainteresowanie daną usługą. Wskazano, że rabaty powinny być znaczące - 50-75%. Niektórzy respondenci wskazywali, że rabaty powinny być tak zaprojektowane, aby taryfy były równe po obu stronach GIPL IP (w obu kierunkach przesyłu).

Jakie korzyści mogą przynieść takie rabaty?

Uczestnicy rynku stwierdzili, że rabaty mogą być korzystne dla wszystkich interesariuszy, przynosząc różne korzyści: będą stymulować handel transgraniczny, promować konkurencję poprzez rozwijanie biznesu przez dostawców w obu kierunkach, powodować bardziej intensywne wykorzystanie infrastruktury gazowej, a także umożliwią handlowcom utrzymanie zdolności przesyłowej w obu kierunkach jednocześnie, co da duży wybór i umożliwi szybką reakcję na aktualne warunki rynkowe.

Czy istnieją pewne zagrożenia, które należy wziąć pod uwagę przy ustalaniu poziomu rabatu?

Uczestnicy rynku wyrazili opinię, że wstępnie przedstawione taryfy wyglądają na stosunkowo wysokie, a niewystarczające (niskie) rabaty nie będą wpływać na wykorzystanie GIPL IP. Niektórzy respondenci wskazywali na ryzyko monopolizacji zdolności przesyłowych w GIPL IP w przypadku dużych upustów oraz na ryzyko ograniczenia rezerwacji zdolności przesyłowych w innych punktach wejścia.

Przydział zdolności

Proszę określić, czy zastosowanie alokacji typu ICA byłoby dla Państwa korzystne. Jeśli tak, to proszę wyjaśnić dlaczego.

Podmioty działające na rynku wyraziły różne opinie na temat korzyści i potrzeby korzystania z alokacji typu ICA. Niektórzy uważali, że zastosowanie ICA wpłynie zdecydowanie korzystnie na zwiększenie zainteresowania GIPL IP, inni nie widzieli potrzeby stosowania alokacji typu ICA w przypadku GIPL IP lub wskazywali, że potrzeba więcej informacji na temat tego, jak będzie działać alokacja typu ICA i że produkty z zastosowaniem metody ICA powinny być stosowane tak aby nie zaburzać rynku.

Proszę określić produkty z zakresu przepustowości, poza standardowymi, których oferowanie w punkcie GIPL byłoby Pana/Pani zdaniem wskazane.

Na pytanie, które produkty z zakresu przepustowości, inne niż standardowe, powinny byćby wskazane w ofercie połączenia międzysystemowego Polska-Litwa (GIPL), uczestnicy rynku wykazali zainteresowanie produktami o standardowymi i niestandardowymi produktami terminowymi oferowanymi w powiązaniu z surowcem podlegającym obrotowi (giełda, LNG, itp.) oraz z wykorzystaniem synergii z terminalami LNG na Litwie i w Polsce. Jeżeli chodzi o produkty niestandardowe część respondentów wskazywała na potrzebę zaoferowania produktów opartych na bilansowaniu miesięcznym i tygodniowym (Balance of the Month, Balance of the Week). Zwrócono uwagę na konieczność zapewnienia możliwości przesyłu gazu za pośrednictwem GIPL IP pomiędzy kontrahentami. W takim przypadku operatorzy systemów przesyłowych muszą działać w ramach europejskich kodeksów sieci przesyłowych, które wprowadziły wiele mechanizmów rynkowych i zasad przejrzystości, ale również ograniczają zakres usług i oferowanych produktów.

Proszę określić produkty, których oferowanie może być dla Państwa najważniejsze i w którym kierunku, a także kierunek, który byłby dla Państwa podstawowy (z Polski na Litwę, z Litwy do Polski). Proszę wyjaśnić dlaczego.

Podmioty działające na rynku wyraziły różne potrzeby co do tego, które produkty z zakresu przepustowości mogą być dla nich najważniejsze i który kierunek przesyłu będzie głównym kierunkiem (z Polski na Litwę, czy z Litwy na Polskę). Niektóre podmioty zgłosiły produkty krótkoterminowe (dzienne, śróddzienne), inne - długoterminowe. Odpowiedzi pokazują, że oba kierunki są równie ważne. Ponadto powiązanie z terminalami LNG i inną infrastrukturą były wymieniane jako potencjalnie rozważane rozwiązania.

Jakie argumenty biznesowe mogą przemawiać za korzystaniem z niestandardowych produktów z zakresu przepustowości?

Spośród tych uczestników rynku, którzy odpowiedzieli na to pytanie, większość wskazała na scenariusze biznesowe związane z LNG – przesył oraz powiązanie z przepustowością terminali LNG. Inne przypadki obejmowały handel na giełdach (i posiadanie

stosownych produktów opartych o zdolność przesyłową powiązanych z surowcem), zarządzanie ryzykiem (w przypadku produktów takich jak Bilansowanie Tygodniowe i Bilansowanie Miesięczne) i kilka innych przypadków.

Czy uważa Pan/Pani, że jakiś rodzaj produktów z zakresu przepustowości byłby przydatny w przypadku wykorzystywania GIPL do wysyłania dostaw LNG? Jeśli tak, jaka powinna być charakterystyka takiego produktu (produktów) z zakresu przepustowości – okres, sposób alokacji, terminy otwarcia i zamknięcia okien czasowych, itp.?

Podmioty działające na rynku zainteresowane wykorzystaniem GIPL do dostaw LNG wskazali, że produkt oparty o zdolność przesyłową powinien odpowiadać potencjalnemu profilowi regazyfikacji. Również, jeden uczestnik rynku zgłosił propozycję przeprowadzania comiesięcznych aukcji dla pozostałej części roku.

Jak duży wpływ miałyby to na podjęcie decyzji o imporcie gazu w oparciu o LNG? Jakie cechy tego rodzaju produktów z zakresu przepustowości byłyby najbardziej krytyczne?

Elastyczność w wyborze produktów z zakresu przepustowości i produktów dopasowanych do dostaw LNG została wymieniona jako ważna przy podejmowaniu decyzji o imporcie gazu LNG.

Proszę wskazać, jakie byłyby najlepsze kanały alokacji przepustowości metodą ICA – za pośrednictwem giełd czy domów brokerskich? A może oba z nich? Proszę wyjaśnić dlaczego.

Podmioty działające na rynku mają różne punkty widzenia, ale większość z nich preferuje giełdy, choć niektórzy zwracają uwagę, że oba kanały alokacji przepustowości metodą ICA - giełdy lub domy maklerskie - byłyby wygodne. Przejrzystość została wskazana jako ważna cecha platformy transakcyjnej.

Proszę przedstawić swoją opinię na temat podziału przepustowości GIPL na przyznawaną w ramach aukcji oraz metodą ICA. Czy uważają Państwo za istotne wprowadzenie dokładnie określonych kwot dla alokacji ICA? Jeśli tak, to jaki procentowe wielkości sugerowałiby Państwo zastosować? Proszę uzasadnić swoją propozycję.

Gracze rynkowi mają różne opinie na temat podziału przepustowości GIPL przydzielanych w drodze aukcji i metodą ICA, jednakże większość respondentów wskazała, że większy udział przepustowości należy oferować poprzez aukcje. Chociaż model oparty na metodzie ICA, jeśli zostanie zastosowany, powinien być elastyczny, aby zmieniać proporcje w zależności od potrzeb uczestników rynku.

DODATKOWE PYTANIA RESPONDENTÓW I ODPOWIEDZI OPERATORÓW SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH:

Pytanie:

Potrzeba takiego rabatu byłaby konieczna tylko w celu zrównania taryfy PL-LT z taryfą LT-PL. W tej chwili nie jest zrozumiałe, dlaczego taryfa LT-PL jest o 54% wyższa od taryfy PL-LT, co bez wątpienia daje ogromną przewagę konkurencyjną dla przepływów gazu z Polski. **Czy operatorzy systemów przesyłowych gazu ocenili to w zakresie naruszenia prawa konkurencji poprzez umyślne dawanie tak ogromnej przewagi konkurencyjnej polskim użytkownikom systemów przesyłowych?** Obecnie, bałtyccy operatorzy systemów przesyłowych w ramach wspólnej strefy rynkowej intensywnie pracują w kierunku harmonizacji taryf, przy czym ta propozycja jest w całkowitej sprzeczności z tą ideologią.

Odpowiedź:

Poziomy taryf przesyłowych w PL i LT są wynikiem decyzji podjętych przez niezależne organy regulacyjne w obu krajach. Asymetria opłat w kierunkach PL-> LT i LT-> PL wynika z przyjętych przez organy regulacyjne różnych współczynników podziału przychodów pomiędzy punktami wejść i wyjść. Operatorzy systemów przesyłowych zdają sobie sprawę, jak wspomniana asymetria wpływa na atrakcyjność przesyłu w zależności od kierunku, jednak bardziej szczegółowe ustalenia w tym zakresie mogłyby zostać dokonane na poziomie regionalnej współpracy organów regulacyjnych i wykraczają poza możliwości operatorów systemów przesyłowych. Niemniej jednak podniesiemy ten temat w naszych dalszych dyskusjach z krajowymi organami regulacyjnymi. Operatorzy systemów przesyłowych nie oceniali kwestii różnicy całkowitych kosztów przesyłu między krajami / rynkami w zależności od kierunku przepływu w kontekście naruszenia prawa konkurencji.

Pytanie:

Nie jest jasne, jaka jest zasada alokacji zdolności przesyłowych metodą ICA - proporcjonalna/pro-rata, FCFS czy aukcja? Bez tych informacji trudno sobie wyobrazić, o czym mówimy.

Odpowiedź:

Obaj operatorzy systemów przesyłowych przedstawili jedynie ogólne informacje na temat alokacji typu ICA w ramach procedury badania rynku. Poinformowaliśmy, że konkretne zasady mechanizmu ICA i zestaw produktów opartych na przepustowości mogą zostać zaprojektowane w oparciu o potrzeby rynku, ale muszą jeszcze zostać zatwierdzone przez Krajowe Organy Regulacyjne (URE w Polsce, VERT na Litwie). Dlatego naszym zamiarem nie było przesądzenie, jak powinien wyglądać mechanizm ICA, ale zapytanie uczestników rynku o ich opinię na temat potrzeby dostarczenia takiego narzędzia oraz tego, jak należy je

zaprojektować, aby było jak najbardziej efektywne. W każdym razie, po podjęciu decyzji o zaprojektowaniu rozwiązań mechanizmu ICA, szczegóły takiego modelu ICA będą również przedmiotem konsultacji z rynkiem.

Pytanie:

Dla jednego z respondentów bardzo ważne jest posiadanie produktu, w którym będzie mógł zakupić gaz "na granicy", co oznacza, że nie zostanie Zleceniodawcą Usługi Przesyłowej (ZUP) w Polsce, a strona sprzedająca gaz nie zostanie Zleceniodawcą Usługi Przesyłowej na Litwie. Czy jednak będzie to możliwe jedynie dla produktów oferujących przepustowość powiązaną? Jeśli nie, to proszę zapewnić taką możliwość.

Odpowiedź:

Obaj operatorzy systemów przesyłowych będą oferować wyłącznie produkty powiązane. Zgodnie z zasadami NC CAM, operatorzy systemów przesyłowych są zobowiązani do oferowania przepustowości powiązanej w punktach połączeń międzysystemowych, co oznacza, że ZUP kupujący zdolność przesyłową w GIPL IP musi być aktywny w obu systemach przesyłowych. Jedyną możliwością oferowania niepowiązanej przepustowości jest alokacja typu ICA, jednak oferowanie takiej przepustowości nadal podlegałoby zatwierdzeniu przez oba krajowe organy regulacyjne (polski i litewski). Zbadamy tę opcję, gdy będziemy pracować nad potencjalnym rozwiązaniem opartym na alokacji typu ICA.

Pytanie:

LNG nie jest jedynym dostępnym źródłem gazu ziemnego w regionie, a wraz z GIPL dostępny będzie również gaz dostarczany gazociągami z Europy Zachodniej. Co więcej - wraz z uruchomieniem Baltic Pipe (10 mld m³/rok) w drugiej połowie 2022 r., będzie dostępnych jeszcze więcej alternatywnych źródeł „gazociągowych”. **Dlaczego LNG jest obdarzany takim dużym zaufaniem?**

Odpowiedź:

LNG jest ważnym elementem wpływającym na scenariusze cenowe w Europie, a biorąc pod uwagę istniejącą infrastrukturę LNG w Polsce i na Litwie, odgrywa również ważną rolę w naszym regionie. W tym kontekście i na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, obaj operatorzy systemów przesyłowych zamierzali zapytać uczestników rynku o ich opinię na temat potrzeby zapewnienia określonych produktów związanych z LNG, oraz na temat tego, jak należy je zaprojektować, aby były najbardziej efektywne. Niemniej jednak nasze zainteresowanie nie ma na celu osłabienia roli gazu przesyłanego gazociągami w regionie i szans, jakie niesie dostęp do zdyweryfikowanych źródeł dostaw.